

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

1 évre	160 L.
3 évre	90 L.
10 évre	4 L.
Egyenként külföldre az évi előfizetés 250 L.	

Főszerkesztő:
GYALLAY DOMOKOS
Szerkesztő:
PETRES KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Baron L. Pop (volt Brassai-ucca) 5. szám.

Megjelenik minden szombaton.

Egész éves előfizető, ha előfizetését teljesen rendezte, ingyen megkapja gyönyörű könyvnaplárunkat és külön falinaptárunkat is.

A FALU GYERMEKE.

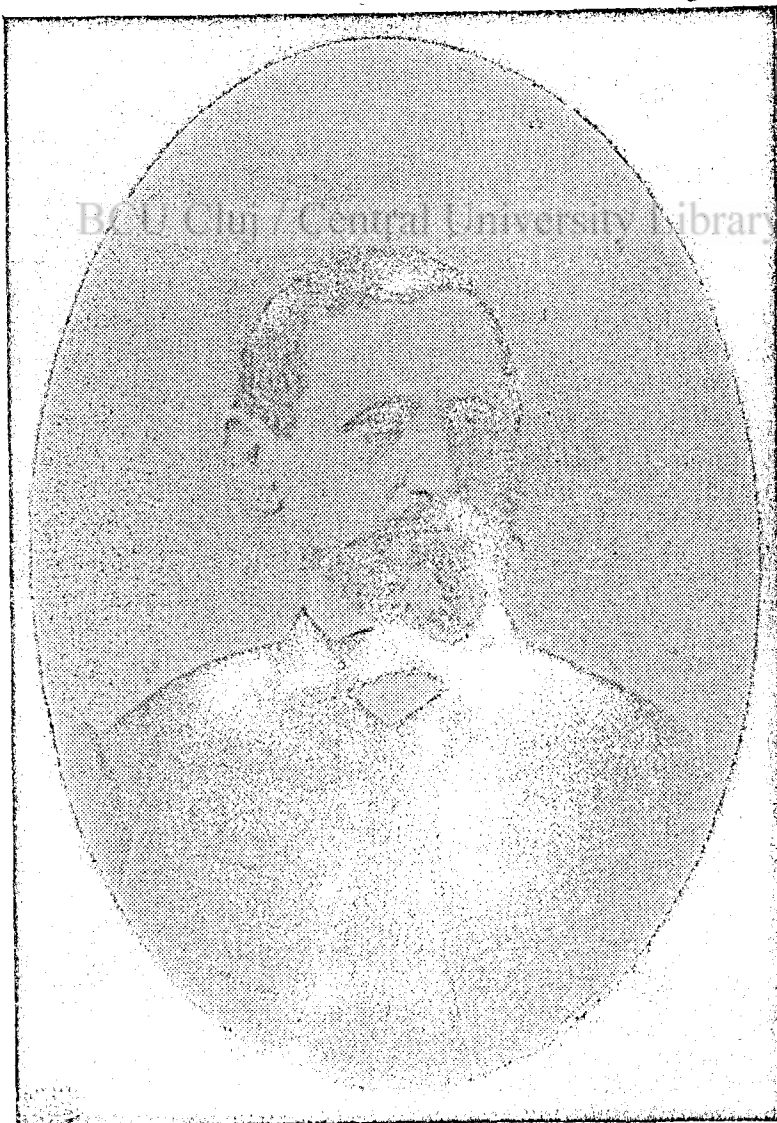
JAKAB ELEK (1820—1897.)

Jakab Elek nem abban az értelemben volt a falu gyermeke, amilyenben lapunk egyik számában a gondolatot megpendítettük s két számban kifejtettük. — Mikor Jakab Elek iskolás gyermek volt, akkor a falu és az ősi öreg kollégiumok között a viszony valami meghitt, bizalmas, vágyakozó barátság volt.

Olyan valami, amilyen van a gyermek és az édes anya között. Akkor a falu értelme sebb, nyiltabb eszű ifjúsága úgy vágyott és úgy óhajtozott a kollégium falai közé, mint a gyermek édes anyja ölébe és kebelére. És boldog volt az a gyermek vagy ifjú ember, aki éveket töltött el a múzsák és erények tiszteletére emelt épületek ütötköpött falai között.

Jakab Eleket is ez az ősi vágyakozás vitte előbb a székelykeresztúri, majd később a kolozsvári unitárius öreg kolégyómba. Ezt a mi sorsunk véste gondolatot: a „falú gyermeke“ sem ő, sem szülőfaluja, Szentgericze nem ismerte. De annál szebben megvalósította majdnem száz esztendővel azelőtt azt, ami a gon-

dolat felvetésével lelkünk előtt célul lebegett és annál szebben formálódott ki a viszony közte és Szentgericze között.

és munkás életének utolsó lehelletéig forró és igaz szeretettel szólt és irt mindig szülőfalujáról és nagyon szerette és nagyon becsülte annak népét.

Leánya, özvegy dr. S. Pataki Leoné hoztam intézett levelében írja: hogy szülőfaluját mindenkor a legszebbnek és legjobbnak vallotta. Szülőfalujának nagytekintélyű esperese volt Farkas György. Élet- és jellemrajzát meghatóan meleg és őszinte szavakban írja meg s eközben alkalmat vesz magának, hogy Szentgericze multjáról és népéről is megemlékezzék.

Bár terem nagyon kimért, meg nem állhatom, hogy egy néhány mondatát ne idézzem: „...hires mesterei s virágzó felekezeti iskolája, a nép vagyonsága s miveltségi magasb ösztönei által erősítve, gyámolítva azt eredményezte, hogy a községnek valamennyi

Jakab Elek nem gazdag, de nem is egészen szegény némes szülőktől származott s így nem volt arra utalva, hogy szülőfaluja segítségét vegyék a szülői igénybe. S mégis hőszi szomszéd felett kitűnő nagy értelmisége volt századok óta s van ma is (1882-ben írta e sorokat).“ És ismét: „Munkásnak kell lenni, a dolgot marokkolva megfogni, mert Szent-

gericze népét munkásságban egy nemzet népe sem mulja felül, kevés éri utól... Népe eszes, gondolkozó, ítélő; jelme önérzetes, dacos, büszke."

És így tovább. Szinte kifogyhatatlan a dicséret és elismerés halmozásában, mellyel szive csordulásig tele van.

Jakab Elek anyagi javakat nem vett szülőfalujától. Igaz, nem is adhatott. De szeretetével, sirig tartó hűséges ragaszkodásával, aztán egy hosszú és fáradhatatlanul munkás élet minden dicsőségével és elismerésével rászolgált arra a nagyon értékes, s a falu szivéből jövő kitüntetésre, mellyel emléket megörökítik.

Szentgericze egy áldott pillanatban a szívek összedobbanásával elhatározta, hogy egy közmívelődési házat épít és azt nagy fia nevére *Jakab Elek kulturháznak* nevezi el. A határozatot a tett gyorsan követte. Közös munkával és közös költséggel megépítették a házat s október 17-én gazda-nap tartásával, termény- és háziipar kiállításával, műsoros táncmulatsággal kapcsolatos nagyszabású ünnepség keretében avatták fel.

Semmi kétségem aziránt, hogy ez értékes és öntudatos lépést a közmivelttség útján a további hasonló tettek és elhatározások egész sora fogja követni. Mert, amiként az a gonosz tett átka, hogy tovább nemzve mindig gonoszat szül, akként a nemes tett áldása az, hogy a lelkeket mindig jóra ösztönzi és sarkalja. E község az értékes gondolat gyors megvalósításával példát mutatott az egész erdélyi magyarságnak. Reméljük, egymás után sorra fognak következni azok az alkotások és az átgondolt tervszerű munka, amely a magyar nép miveltségének emelését és a nemzeti hagyományok megőrzését fogja biztosítani.

Jakab Elek iskolái végezté-

vel ügyvédi vizsgát tett, de nem sokáig koptathatta tollát az iroda hűsében.

Megszóltak a harci riadók s ő oda sietett, ahol nemzetének szabadságát oltalmazni kellett. Bemnek kitüntetése, melyre egész életében büszke volt s a huszárcapitányi rang a Kossuth nevére nevezett ezredben nem tudták gyógyítani azt a fájdalmat, mely akkor szakadt lelkére, *mikor a világosi fegyverletétel-nél századát neki kellett vezényelnie*. Azután mi következhetett? Fogság és négy évig tartó internálás szülőfalujában.

De eltelt ez is. Kolozsvárra kerül s élénk tollával és tüzes lelkével résztvesz abban a reményt és bizalmat ébresztő és erősítő munkában, melyet Mikó Imre gróf vezérlete alatt a magyarság legértékesebb elemei végeztek s mely tiz esztendei szenvedés után 1859-ben az Erdélyi Múzeum-Egyesület megalakításával egyelőre nyugvó pontra jut. Megnősül s bekerül az erdélyi királyi főkormányzók levéltárába, mellyel később Budapestre költözik. A nyugalmas politikai élet beálltával egy termékeny történetírói munkásság korszaka nyílik meg életében, melynek során megírja Kolozsvár városa történetét, Udvarhelyszék történetét (30

ivre tervezett műből 24 ivet elkészített, mikor a halál kiragadta kezéből a tollát), Erdély szabadságharcát, Dávid Ferencnek, az unitárius egyház megalapítójának és első püspökének, János Zsigmond unitárius fejedelemnek s az unitárius egyház sok kiváló püspökének életrajzát. Egész kis könyvtárt tenne ki önállóan és különböző hirlapokban, folyóiratokban megjelent műveinek összegyűjtött tömege s hosszú hasábokat tenne művei címeinek csak a felsorolása is.

Tudományos munkássága elismeréséül elérte a legmagasabb kitüntetést, amit magyar tudós elérhet: a Magyar Tudományos Akadémia előbb levelező, majd rendes tagjai sorába választotta.

Porai ott nyugszanak a kolozsvári házsongárdi temetőben Erdély annyi jeles fia között, hová az általa kezdeményezett s részben gyűjtött *Székely pályadíj-alap* bizottság kegyelete hozatta le holttestét.

Jakab Elek a „falú gyermeke” volt a szó legszebb és legnemesebb értelmében. „Büszke vagyok, hogy ez erős községben születtem”, írja egyik levelében szülőfalujáról. Szentgericze e tetteivel válaszol: *Én meg büszke vagyok nagy fiamra*.

Dr. GÁL KELEMEN.

Székelyek dicsérete.

Megelégedéssel halljuk és olvassuk azokat a dicséreteket, amelyekkel a gyergyói nagygyűlés résztvevői a székelyeket elhalmozzák. A székelyek — mondja a hír — a vendégek fogadását, elszállásolását, kiszolgálását mintaszerűen megrendezték, a politikai összejöveteleken példás fegyelmet tanúsítottak, érdeklődtek, lelkesedtek, mint ahogyan az öntudatos erdélyi magyarokhoz illik.

Jól esik mindezt olvasnunk

és hallanunk, de nem is várjuk egyebet. Kitől várjuk fegyelmet, ha nem a székelyektől? Egy évezreden át fegyelmet alatt éltek: ország katonái voltak, magasabb-rendű vezetés fogta össze őket. S kitől várjunk politikai erőt, ha nem tőlük? Hiszen egy évezreden át maguk igazgatták a maguk dolgait, vezették politikájukat, egyházi életben önkormányzat jogait gyakorolták, magukat szabadoknak ére-

lék, a kormányzás szükségét tapasztalatból megismerték.

Örülünk, hogy a mult öröksége: a nemzeti szellem lobogva a mai székely nemzedékben. De nekünk, akik valamelyes szerepben a nép előtt forgolódnunk, mindent el kell követnünk, hogy az eljövendő nemzedékben is éljen!

Es nemcsak a mult örökségét kell megtartanunk népünk lelkében, hanem a hiányokat is pótolnunk kell. Mert a régi idők követelményei helyébe új feladatok léptek. *A katonás fegyelem helyett a gazdasági fegyelmet és szervezethez kell elsajátítania népünknek.* Ma már nem lehet az önkormányzat szük

korlátai között meghuzódni, mint hajdanán: ma a világ rohanására is figyelni kell és tanulással, szüntelen lelki fejlődéssel rajta lenni, hogy a haladó világ utfélen ne hagyjon.

Gazdasági szervezethez, kulturális haladás!

A székelyek dicsősége akkor lesz teljes, amikor ezeket is dicséretükre írhatjuk. Ha gazdasági szervezeteiket: a szervezeteket, gazdasági köröket kiépítik és felvirágoztatják, ha iskoláikat megvédik és a felnőttek továbbképzésének lehetőségeit megteremtik... noshát akkor úgy fogunk rájuk mutatni, mint a többi magyarság fénylő példájára...

KÜLFÖLD

A német hadsereg új főparancsnoka. A német haderő vezetésében változás állott be. Hindenburg elnök Seeckt tábornok eddigi főparancsnokot felmentette állásától helyébe Heye Vilmos altábornagyot nevezte ki. Seeckt tábornokkal az elnök is, a kormány is, a német nemzet is és a hadsereg is meg volt elégedve. Mégis távoznia kellett — egy kis elnézés miatt. A német önértékelő fia a tábornok tudtával részt vett a német hadgyakorlatokon. Tehát olyan valaki, aki örököse lehet a trónnak. És ez a hiba Seeckt bukására vezetett. Különben egész Németország szinte egyértelműen elismeri Seeckinek a kicsiny német hadsereg tökéletes megszervezésével szerzett érdemeit. — Mégis mennie kellett, mert egy pillanatra meggondolatlan volt.

Magyar—szerb közeledés. A magyar—szerb viszony annyira megjavult, hogy már kölcsönös barátság szerződés kötéséről van szó, valamint arról is, hogy a két állam döntőbírói szerződést is köt. Tehát esetleges vitáit pártatlan nemzetközi bíróság döntése alá bocsátja. A szerb lapok általában nagy rokonszenvvel írják a helyzetnek arról az előnyös változásáról, s arról is adnak tudósítást, hogy Szerbia utat engedni Magyarországra részére a tengerhez s a Dalmáciában fekvő Spalatót szánta magyar kikötőül.

Spalato pedig az Árpád-házi királyok idejében s még sokáig azután, egész Dalmáciával együtt, Magyarországhoz tartozott.

Zavarok a szerb kormányban. Külpolitikai helyzetének kedvező alakulása után — amihez Magyarországhoz való viszonyának kedvezővé vált a helyzet — újra belpolitikai nehézségek vannak a szerb kormányban. Tudvalevő — már sokszor írtunk róla — hogy a szerb nép és a horvát nép között igen mélyreható ellentétek vannak s ezeket a Radics vezetés alatt álló horvát parasztpárttal való közös működés és közös kormány alakítása csak ideig-óráig tüntették el. Most újra napfényre tört ez a belső ellentét, még pedig újra a Radics magatartása folytán. Okot a cseh- és tót képviselők szerbiai látogatása adott erre. Mikor ugyanis ez a képviselőcsoport a horvát fővárosban, Zágrábban járt, Radics nagyon éles közbeszólásokkal mindig megzavarta a hivatalos szerb üdvözlő beszédeket, ha azok „csehszlovák” népről és intézményekről emlékeztek meg. Ilyenkor Radics mindig kifejezte, hogy külön kell megemlékezni a csehekről és külön a tótokról, mert a tótok nem csehek. Radicsnak ezeket a közbeszólásait a tótok mindig tüntetőleg helyeselték. Ez érthető is, hiszen a tótok önálló nemzetnek tartják magukat s önálló autonómiát

is kívánnak. Viszont érthető, hogy a szerb kormányt nagyon kínos helyzetbe hozták Radicsnak a szövetséges cseh állam ellen intézett támadásai s ezt a helyzetet csupán lemondásával tudta megoldani. Most már új kormány alakításán tárgyalnak. Az új elnök-miniszter valószínűleg Nincsiccs külügyminiszter lesz. Neki talán fog sikerülni a horvát-szerb együttműködés megmentése. Legalább — egyidőre.

Mussolini hadvezér akar lenni. Mussolini — egyéb tisztjei mellé — kezébe vette az olasz nemzeti milícia vezetését is. Ez a milícia valójában a fascista hadsereg. A herceg ebből az alkalmából hódoló táviratot intézett a királyhoz és buzdító felhívást a miliciához. Egyébként Mussolini most beteg s kisebb operációt kell rajta végezni. Ezt — a németek nagy ellenfelén — egy müncheni német orvosnő fogja végezni.

Új cseh kormány. A Czerny-kormány, a szürke hivatalnok kormány lemondott s helyébe, hosszas tárgyalások után, alkotmányos polgári-kormány lép Svehla elnöklésével és két német miniszterrel. A magyarok ezuttal még nem vesznek részt a kormányban. Az új kormány két szempontból nagyon nevezetes. Először, hogy az első nem szociálista kormány. Másodszor, hogy az első nem tisztán cseh, sőt nem tisztán szláv kormány. Érthető a cseh-érzelmű lapoknak elkeseredése ezen az alakuláson. De ezt előre lehetett látni kezdettől fogva, mert Csehország alakulása idején sem volt nemzeti állam. És ez már 7 év alatt be is bizonyosodott. Elég korán.

A kínai belső harcok. Kínában — ide s tova 3 éve — még mindig dúl a polgárháború, még pedig nagyobb erővel, mint valaha. A kínai vöröscsapatok nagy győzelmet arattak s diadalmasan haladnak előre. Az angol külügyminiszter komoly aggodalmát fejezte ki a kínai helyzet ilyen alakulásán, mert ez már sérti az angol érdekeket.

A magyar politikai világból. Bár a parlament nyári szünete még nem ért véget, a politikai életnek mégis vannak jelentős eredményei. Ezek közül legfontosabb a baloldali pártok bomlása, mely főként a budapesti polgármesterválasztásnál nyilvánult meg. Itt — a balpárti vezetők minden igyekezte ellenére — a kormányhoz közelálló pártok jelöltjei kerültek ki győztesen. Ebben nagy része van annak is, hogy a

polgárság egy része, megunva a sikertelen ellenzékiskedést, a Kállay Tibor volt pénzügyminiszter vezetése alatt újonnan szervezett szabad-elvű pártot csatlakozott, mely nyíltan támogatja a Bethlen-kormányt. Súlyos vesztesége a baloldali pártoknak az is, hogy a polgárság előtt nagy sullyal bíró Ugron Gábor volt belügyminiszter elítélő nyilatkozatot tett a baloldali pártok magatartásáról. Ebből látható a Bethlen-kormány újabb erős térhódítása.

H I R E K

Barátaink. Vannak olyan barátjai lapunknak, akik nem akarják elhinni, hogy előfizetőink száma megközelíti a tizennyolc ezeret, vannak viszont olyanok, akik azt mondják, hogy nagyon kevés a tizennyolc ezer, sokkal többet táborunkba kellett volna vonni a két millió magyarból. Bár ez az utóbbi felfogás némiképpen kifejtett munkásságunk kicsinyítését jelenti, mégis inkább ennek adunk igazat. Két millió emberből, —három-négyszázezer családfőből — többnek kellene lapunk jóakaratu törekvéseiben részesülnie, mint amennyien most részesülnek. Vigasztalásunk és biztatónk az, hogy számban és erőben állandóan gyarapodunk. A mi aratásunk ilyenkor, őszbeálltával kezdődik és hála Istennek, igen jól kezdődik. A levelezőlapok, amelyeket új előfizetők gyűjtésére kiküldöttünk, özönével jönnek vissza és hozzák olvasó táborunk új tagjait. Barátainkat ezuttal is szeretettel kérjük, hogy annak az eredménynek az elérésében, amelyre minket sarkalnak, ők is segédkezzenek. Ha mindenki részt venne lapunk ajánlásában és terjesztésében, bámulatos sikerekről tudnánk télutóján beszámolni.

Lesz-e több háború ?

Mostanában rengeteg nemzetközi gyűlésezés folyik és végeredményben mindeniknek az a célja, hogy új háború kitörését lehetetlenné tegye. Ezen a magaszatos célon dolgoznak a hivatalos Népszövetségben kívül a vallásos és társadalmi összejövetelek hosszú sorai, ez volt a tárgya a mostanában befejeződött Páneurópa-kongresszusnak is.

A Népszövetség legutóbbi gyűlésén, amelyen a németeket is fölvetették a szövetség kötelékébe, a harcias szellem képviselőinek, a franciáknak a miniszterelnöke, Briand kiáltotta oda a jelszót: Soha sem lesz többé háború!

Az emberek azonban sokkal több keserű tapasztalaton mentek át, sem-hogy a jelszavakban megnyugodni tudnának. Sok hite van tehát annak a felfogásnak, hogy új háború kitörését nem az emberi belátás fogja megakadályozni, hanem valamely találmány, gépezet, vagy hadiszer, amely a háborús küzdelmet egyszerűen lehetetlenné teszi. Ilyen eszközök kutatása nagy mértékben folyik és a lapok időnként szenzációs eszköz feltalálásáról adnak hírt.

Mostanság egy amerikai találmányról, a *láthatatlan repülőgépről* írnak az újságok. Oriási repülőgép ez, amely egyszerre 60 métermázsza robbanó anyagot tud magával vinni. De nemcsak ebben van félelmetes

volta. A szóbanforgó repülőgép egy készülék segítségével hihetetlen kiterjedésű és vastagságu füst- és gőzfelhőt fejleszt, amellyel azt az egész vidéket, sőt országot eláraszt-hatja, amelyen átrepül. A fellegeknek ezen a gomolyán földi halandó át nem hatolhat s a megtámadott területek tűzértsége tehetetlenül néz-hei majd az égbolt elsötétülését. Ebben a felhőben egyedül csak a borzalmas gép száguldat kitűzött iránya felé, mert személyzete olyan *szemüvegekkel rendelkezik*, amelyekkel felülről át lehet nézni a füstön. Amíg tehát ők mindent észrevesz-nek, addig lenn a földön csak a komor sötét fellegek árulják el jelen-létüket. Ilyen körülmények között a hatezer kilogramm robbanóanyagot ott és olyankor dobják le, amikor akarják s találatuk halálos pontos-ságu lehet. Tíz ilyen gép egy-két óra alatt nagy virágzó városokat tüntethet el a föld színéről.

A láthatatlan géppel tehát sakk-ban lehet tartani, a leghatalmasabb országokat is. Kérdés azonban, hogy kinek a birtokában van a gép, nem használják-e föl azt a népek sza-badságának megromlására, országok leigázására.

Ha erről gondolkozik az ember, mégis csak arra a következtetésre jut, hogy az igazi békét csak a *tel-keken keresztül* lehet megvalósítani.

Németország fogja védelmezni a kisebbségi nemzeteket. Egy német diplomata a következő érde-kes ismertetést nyújtotta arról a szerepről, amelyet Németország a Népszövetségben fog játszani.

— Németországot az összes nem-zeti kisebbségek feltétlenül barátjuk-nak számíthatják, már csak azért is, mert Németország az az állam, mely-nek minden országban vannak ki-sebbségi csoportjai. Az is bizonyos, hogy Németország nem léphet fel állandóan csupán a német kisebb-ségek ügyében, hiszen így könnyen az a vád érheti, hogy nagynémet politikát csinál, *hanem Németország minden kisebbségi kérdést fel fog használni arra, hogy elvi döntést vigyen keresztül az összes kisebb-ségek javára.*

Ebből a szempontból igen nagy-jelentőségű tény az, hogy Német-ország tanácstagságot nyert a Népszövetségben. Bizonyos az is, hogy a legelső esetben, mikor erre alka-lom fog adódni, Németország a fel-

vetődő kisebbségi kérdést a hágai döntőbíróhoz elé fogja utaltatni, amely nem politikai, hanem jogi szempontból fogja a kérdést elbí-rálni?

Több hadgyakorlat, kevesebb szolgálati idő. A hadügyminisz-teriumban egy törvénytervezeten dol-goznak, amely azt célozza, hogy a hadi szolgálat ideje csökkenjen, ellenben hadgyakorlatokra sűrűbbe-hívják be a kiszolgált katonákat. Hi-szerint már a közeljövőben sok olyan egyént fognak behívni, akik még nem vettek részt hadgyakorlaton.

Boradó megállapítása. Az ál-lami adóhivatal felhívja az összes szőlőtermelőket, hogy a szüret meg-kezdése előtt 3 nappal úgy a tavaly-ról megmaradt, valamint az idén előrelátható bormennyiséget önmag-juk jelenték be. Akik ezt megtenni el-mulasztják, a boradó-törvény ide-vonatkozó szakaszainak rendelkezé-sei szerint büntetés alá esnek.

Gyilkol a pálinka. Hegyközpályi biharmegyei községben Bende György és felesége egyedül hagyták otthon György nevű kis fiacskájukat. A kis gyermek felkutatva a hazát és egy alkohollal tele üvegre bukkant. Ugy látszik, hogy az egész üveg tartalmát kiürítette, mert amikor a szülei a munkából hazatértek, az üveget üresen s mellette a kisgyermeket holtan találták meg. A nyomozás megindult annak kiderítésére, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelőség.

A káromkodás üldözése Olaszországban. Genua polgármestere a következő szövegű plakátot ragasztalta ki a város hirdetőoszlopaira: „Polgárok! Az istenkáromlás és az átkozódás csunya bűnét meg kell szüntetnünk városunkban. Ez sérti a vallásosság szent törvényeit. Dezonkívül is gyalázatos a káromkodás és a műveletlenség jele. Minthogy azonban az erkölcsileg tiszta gondolkodásu közönség tisztas viselkedése nem elég, megtorló eszközökre van szükség, hogy a tisztességtelen szájakat is a becsületes beszédre rákényszerítsük. Ezért elrendeljük, hogy a városi rendőrség minden káromkodót és átkozódót botrányt okozónak tekintsen és megbüntessen”. Sajnos, a káromkodás és parázna kifakadások nemcsak a hevülékeny olasz népnek szokásai! Igen elkeltne nálunk is egy kis szigorubb ráhuzás a káromkodókra.

A magyar nyelv használata. Székelyudvarhelyen a megyei tanács kimondotta, hogy felterjesztést tesz a legfelsőbb közigazgatási tanácsnak, hogy a megyei tanács tárgyalási nyelve magyar legyen, a jegyzőkönyveknél és iratoknál pedig az államnyelv mellett használható legyen a magyar is. A határozat ellen csak Rapeanu ujonnan kinevezet pénzügyigazgató beszélt, aki elismerte ugyan a magyar nyelv jogát, de a határozatot az állam tekintélyére nézve sértőnek találta, nyilvánvalóan azért, mert a kisebbségi kérdést nem ismeri. A megyei tanács kimondotta azt is, hogy ily értelmű határozatra felhívja a községek figyelmét is.

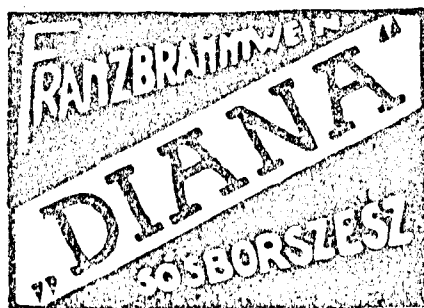
Kártalanítják a volt német uralkodócsaládot. A volt német uralkodócsalád és a porosz államkormány között megegyezés jött létre a birtokkövetelés rendezése tekintetében. A megegyezés szerint a Hohenzollernek 250 ezer hold földet kapnak. A porosz állam ezenkívül még 8–9 millió arany márkát fog fizetni. A Hohenzollereknek

joguk van a berlini császári palotát muzeum céljaira felajánlani, de ha ezt nem teszik, a porosz állam eladhatja a palotát.

Hősi halál tíz évvel a belgrádi csata után. Verpelét község adóügyi jegyzője, Básthy Károly a háboruban, Belgrád bevételenél golyót kapott a mellébe, melyet nem lehetett kioperálni. Mostanáig semmi baja nem volt vele, néhány héttel ezelőtt azonban a golyó elmozdult helyéről és olyan súlyos komplikációkat okozott, hogy Básthy Károly, tíz évvel Belgrád bevétele után, az ott kapott golyótól hősi halált halt.

Letartóztatták a mexikói érseket. Mexikó állam legfőbb egyházi méltóságát belőltő peublai érseket tíz más lelkéssel együtt Calles elnök kormányának rendelkezése letartóztatták. A letartóztatást lázadásban való részvétel címen hajtották végre. Mexikó katolikus lakossága körében Calles elnök kormányának ez az újabb katolikus ellenes ténykedése nagy izgalmat váltott ki.

Elítélték a magyardécsei templom botrány tetteseit. Ezelőtt két évvel áldozó csütörtökön konfirmáló ifjak és leányoknak osztott urvacsorát a szamosmegyei Magyardécsé községben a lelkész. A konfirmálók közül többeknek megtagadta az urvacsorát, melyből botrány, majd verekedés keletkezett a templomban. Ezt a mélyen elszomorító ügyet a napokban tárgyalta a dési kir. törvényszék, mely a botrány rendezésében főbűnösnek talált Balla Jánost 10 hónapi börtönre és 5000 lei pénzbüntetésre, Balla Mihályt, Balla Mártont és Márton Ferencet három hónapi börtönre, Márton Andrást 3000 lei fő és 1000 lei mellékbüntetésre ítélte. Az ügyész súlyosbításért, az elítéltek enyhítésért fellebbeztek, bár minden istenhívő szivesebben látta volna, ha az eset szereplői bűneiket beismerve megnyugvással vették volna a kirótt büntetéseket.

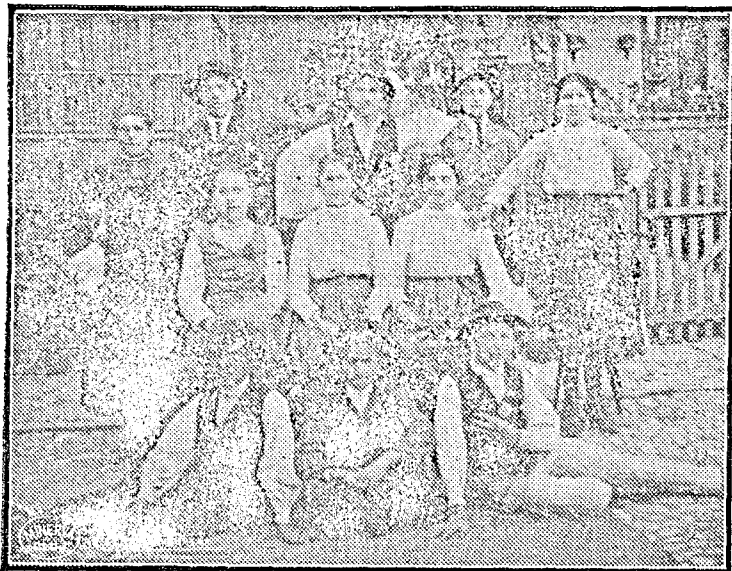
Nem utaznak az emberek. Szeptember 15-én léptették életbe a föl-emelt vasúti tarifát és az elmúlt hónap bevételeiből egy szomorú tanulság derül ki: nem utaznak az emberek. A tarifa emelése óta egy negyedére csökkent az utasok száma, néha egész vonatok szaladnak nyolctíz utassal. Nem is csoda, hogy ennyire megcsappant a forgalom, mert a jelzett 30 percentes emelés helyét átlagosan 60 percentet, sőt kisebb távolságokon 120 percentet is emelkedett a vasúti jegy ára. Hir szerint a vasúti vezérigazgatóság azt tervezi, hogy csökkenteni fogja az árakat.

Uj könyv. Két jegenye-nyárfa. Szalacsy Rác Imre, aki a *Kurucok nagy napjai* című könyvével csak nemrég kelteit méltó feltűnést, a fenti címen egy kis regényt írt, mely az *Erdélyi Magyar Lányok* kiadásában jelent meg Kolozsvárt. A regény arról szól, hogy Tamássy Pista csendőrfőhadnagy mint lesz boldog férje Ternyei Ellusnak. Nem nagy történet és ami nevezetes benne, még csak komoly akadályokat sem kell a fiataloknak legyőzniük, hogy egymáséi lehessenek. Szalacsy Rác Imre mégis egy 133 oldalas regényt tud belőle csinálni, még pedig oly módon, hogy mindvégig kedvesen le tudja kötni figyelmünket. Ez kétségtelenül ügyes elbeszélő tehetségre vall, mely nem a cselekmény izgalmas bonyolításában, hanem az egyszerű mesélés helyett a beszélgetések szellemes és drámai élénkségű vezetésében merül ki. Igaz, hogy több cselekményt, komolyabb küzdelmet szivesebben vettünk volna, de az író jókedve és minden nagyképszerűségtől ment egyszerű írásmódja sokban kárpótolnak. Szeretnők azonban, ha Szalacsy Rác Imre nem műveinek gyors egymásután-ságával, hanem komolyabb követelmények kielégítésére való törekvésével örvendeztetné meg azokat, kik többet várnak tőle. Mert joguk van többet várni. — A kellamesen és nemesen szorakoztató művet, melyet Tóth István művészi címlapja díszít, szivesen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Megrendelhető a Minervánál is. (k. c.)

MŰVELŐDÉSI MOZGALMAK.

A magyarkapudi (Alsófehér vm.) ref. ifjuság aug. hó 22-én a ref. felekezeti iskola javára táncmulatságot rendezett, melynek keretein belül

alatt többször szünni nem akaró tapssal tüntetett ki. Nem maradhat hátra a siker kiktűzésében a falú ref. ifjai és leányai sem, kik a leg-

színre került: „A betyár kendője“ c. darab. Az előadás maga a helybeli ref. lelkész által e célra felajánlott lakosztályának igen szép és tágas ebédlő termében folyt le. — A darab előkészítését és rendezését Pünkösfi Zoltán ref. lelkész, Ferenc Sándor ref. k. tanító és Tamás János ref. theologus végezték, utóbbi a darabban, mint „betyár“ művészi alakítást nyújtott, kit ezért a közönség a játék

nagyobb mezei munka idején, hűséges odaadással tanulták a részükre kiosztott szerepeket. A siker mind anyagi, mind erkölcsi téren, fényes volt. Hálásköszönettel adózik Magyar-kapud vezetője és népe a környék szíves érdeklődőinek, kik a nemes cél érdekében meghozták igen szép áldozataikat. Ez a szereplés a kapudi ifjuság első szárnypróbálgatása: az első lépés, az első siker.

A marosgezsei református egyházközség ifjúsága Báró Bánffy László úr védnöksége alatt i. év augusztus hó 29-én műkedvelő előadással egybekötött táncmulatságot rendezett az egyház pénztára javára a következő műsorral: 1. Prolog 2. Fiam lakodalma előadta: Özv. Irsay Józsefné úrnő. 3. Ének darabok előadták: Irsay Józsefné úrnő és Ambrus Margit. 4. Borúra-derű előadták: Gyárfás Anna és László Gyula. 5. Diákkisasszony előadja: Gyárfás Anna. 6. Ének számok helybeli dalárda által. 7. Férjhez menjek? monolog előadta: Ambrus Margit. A szereplők mind dicséretesen állották meg helyüket. A betanítást levitalelkész végezte. A mulatság tiszta jövedelme 3280 Lei.

Harangszentelés válaszuton. Szép őszi vasárnap, zsufolásig telt templom, szolgáltatni külső keretét annak a bensőséges ünnepségnek, amelyen a válaszutú református egy-

házközség folyó évi október hó 3-án új harangját felszentelte. Felszentelési imát Molnár Ödön borsai lelkész tartott, az ünnepi beszédet Dr. Kecskeméthy István kolozsvári theologiai tanár mondotta. Délután a kisiklodiak kedves szavu papja: Osváth Lajos tartott bibliamagyarazatot. A harangbeszerzés történetét Fülöp Lajos helybeli lelkész ismertette s az ő betanításával és vezetésével, — az ifjusági vegyeskar által előadott egyházi énekek emelték az ünnepség fényét. Az ünnepségeken mindvégig jelen volt a patronus Br. Bánffycsalád, s a testvéri együttérzés szép bizonyítékát nyújtotta a helybeli és vidéki gör. katolikusok élén megjelent Bocca Pál gör. kath. lelkész és Muresán Sándor áll. isk. igazgató.

A közadakozásból 31,500 Lei költséggel beszerzett és a meglevő nagy haranggal harmonikusan csengő 1525 kg-os szép, új harangot Klein Oszkár kudsíri harangöntő készítette.

MEZŐGAZDASÁG.

Ceruzát az eke mellé!

Hányszor halljuk gazdaemberek ajkáról a panaszt: „Hiába dolgozunk reggeltől napestig, alig van a munkánkknak valami látszatja“. Mi lehet itt a hiba? Szorgalomban, munkakészségben nincs hiány, hiszen reggeltől estig folyik a nehéz munka; nem is ebben kell a hibát keresni, hanem a számító, észszerű gazdálkodás hiányában. Ezért fontos, hogy a gazdaember a kereskedőtől elsajátítsa a számítási készséget, hogy megtanuljon üzleti érzékkel dolgozni s munkájában a hidegen számító, józan ész vezérelje.

Nem hivatkozunk itt német, dán vagy amerikai gazdák példájára, akik bebizonyították, hogyha a gazda kereskedő módjára, számítással dolgozik, kicsoda bámulatos eredményeket tud elérni. Csak arra szorítokunk, hogy azokat az előnyöket vázoljuk, melyeket a számító, spekuláló gazdálkodás eredményez.

A kereskedelmi számítás egyik legfontosabb célja az, hogy kipuhatlolja: vajjon mely árucikkkel való kereskedés a legjövedelmezőbb, leghasznosabb? a kereskedőre nézve? Erre szolgál a kereskedők bonyolult számvitele, a kettős könyvvitel, nagyobb kereskedelmi vállalatok e célra külön hivatalnokokat foglalkoztatnak, de még a legkisebb szatócs is számontartja, hogy mely árucikk mennyit jövedelmez neki s ha azt látja, hogy egy cikk nem hoz neki semmi hasznot, vagy lényegesen kevesebbet, mint egy másik áru, úgy a kevésbé jövedelmező cikk árusításával felhagy és egész tőkét és munkáját a jövedelmezőbb árucikkre fogja fordítani. Nem teheti meg ugyanezt a gazdaember is? Hiszen nincsen szüksége a gazdának sem kettős könyvvitelre, sem külön hivatalnokokra. hogy megállapítsa: melyik művelési ág eredményezi számára a legtöbb hasznot? Nem mindig a buza, vagy a rozs a legjövedelmezőbb. Ahhoz, hogy a gazda a számára legelőnyösebb művelési ágakat kipuhatlhassa, ismernie kell mindenekelőtt termőföldjének tulajdonságait és az éghajlati és csapadékvizszoonyokat, számot kell vetnie a maga tőke- és munkaerejével és végül pontosan meg kell ismerkednie a piac helyzetével, tájékozódnia kell a fogyasztók szükségleteiről, az egyes termények kelendőségéről,

a *placi átalakulásról*. Mindez, elismerjük, kezdetben nehéz, de nem megoldhatatlan leadat s ha a gazdának sikerül termelését a legjövedelmezőbb vágányokba terelni, úgy az eredmény nem fog elmaradni: *aránylag* kevesebb munkával és tökével lényegesen nagyobb jövedelmet fog elérni. Lehet ugyan, hogy az új művelési ágban kétszerannyit kell dolgoznia, mint annakelőtte, de ha jövedelme ezzel szemben négyszer ötször nagyobb lesz, úgy a munkatöbblet sem fog rossz befektetésnek bizonyulni.

Miként a kereskedő majdnem mindig, úgy a gazda is üzemvitelében igen gyakran idegen tőkék felhasználására szorul. Miután a gazda bevételei nagyobbrészt az év bizonyos szakára, t. i. őszre korlátozódnak, kiadásai pedig az egész esztendő folyamán vannak, továbbá miután szükséges beruházások (állatok, gépek vásárlása, építkezés) eszközzésére meglévő tőkeereje igen sokszor nem elegendő, a gazda sokszor kénytelen kölcsönt venni igénybe. Ez önmagában véve helyes dolog, azonban igen fontos, hogy a gazda tisztában legyen a kölcsön felhasználásának észszerű módjával. A háboru előtt mezőgazdaságunk egyik rákfenéje a nagy eladósodottság volt, ma a helyzet e téren kedvezőbb s nemannyira az adósságok összege, mint inkább a magas kamatterhek súlyosodnak az érdekelt gazdákra.

Józan, számító gazda csak akkor vesz kölcsönt igénybe, ha arra tényleg komoly szüksége van. A kölcsön legfontosabb kelléke, hogy feltételei: kamatláb, lejárat, visszafizetés módja összhangban legyenek azzal a céllal, melyre a kölcsön igénybevételre. Tehát például egy 30 évre szóló amortizációs kölcsönből nem szabad egy traktort venni, mert az körülbelül 5—6 éven belül használhatatlan lesz s mi mégis tovább fizetjük vissza a kölcsönt, amikor a traktorból már hasznunk sincsen. Viszont egy rövid, 4—5 esztendőes lejáratú kölcsön nem alkalmas például földvásárlásra, mivel a föld nem fizeti ki magát oly rövid idő alatt. Mint látható, ha a gazda számítás nélkül, hebehurgyán vesz kölcsönt, könnyen újabb és súlyosabb adósságokba keveredhetik, melyekből már nehéz kiszabadulni.

Az üzleti érzékkel, számítással dolgozó gazda természetesen nem zárkózik el megfelelő kölcsön igénybevételeitől, ha észszerű, hasznos *beruházásokra* kell a kölcsön. Ha te-

hát műtrágya, gépek, nemesített vetőmagvak, nemes tenyészállatok beszerzésével emelheti gazdaságának jövedelmezőségét, úgy csak azt kell *kiszámítania*, hogy körülbelül mily hasznot jelent számára az illető beruházás, mennyi kamatot bír el, amennyi időre szükséges a kölcsön s ha ezekkel tisztában van, úgy felveheti a kölcsönt. *Minél kisebb áldozattal, minél nagyobb eredményre kell törekedni!* Sajnos, legtöbb gazda rosszul értelmezett takarékossgából rendszerint csak arra törekszik, hogy minél kisebb áldozatokat hozzon gazdaságának tökéletesítése érdekében s nem veszi tekintetbe azt, hogy *az észszerű beruházás tulajdonképpen nem kiadás, hanem a legelőnyösebben elhelyezett kölcsön*, mely a gazda jövedelmét szaporítva, idővel busás kamatokat hoz.

A gazda boldogulása, jövedelmeinek nagysága azonban nemcsak saját beruházásaitól, saját gazdaságának állapotától függ, hanem erősen befolyásolja jövedelmeinek alakulását *községének, az egész vidéknek gazdasági fejlettsége is*. Az utak állapota, vasúti hálózat, csatornázások, *különféle szövetkezetek* mind oly tényezők, melyek hihetetlen mértékben emelik a gazda termelési és értékesítési lehetőségeit. S mégis azt kell tapasztalnunk, hogy midőn ily közhasznú intézmények létesítéséről van szó, a legtöbb gazda sajnálja a pénzt, pedig ha józanul, üzleti érzékkel számítana, rájönne arra, hogy az ily esetekben való takarékossga a legrosszabb üzlet.

Ha azt vizsgáljuk, miért helyezkednek gazdáink még ma is sokszor ily, saját érdekeikkel homlokegyenest ellenkező álláspontra, miért sajnálják ott is az áldozatot és a pénzt, ahol gazdasági helyzetüket javíthatnák meg, akkor a végső okot a gazdasági szakértelem és a megfelelő általános műveltség hiányában kell megjelölnünk. Innen magyarázható a gazdák közt ma még — sajnos — annyira uralkodó maradi szellem, az apák és öregapák szokásához való ragaszkodás, a közöny, a nemtörődömség, a gazdasági tisztánlátás és üzleti érzék teljes hiánya, a fejlődés lehetőségeinek teljes elhanyagolása.

Gróf Széchenyi István, a legnagyobb és legőszintébb magyar mondja „Hitel” című művében, hogy a bölcs magyar „ne keresse a hátramaradást, a hibát másban, mert másval nem, hanem inkább magában, mert magával parancsolhat”. Első kötelességünk tehát annak elismerése, hogy *a hiba önmagunkban*

van, tehát önmagunktól függ a javulás is. Ha ezt beismerjük nyíltan és őszintén, akkor tudni fogjuk azt is, hogy mi a teendőnk. Első feladata, önmaga iránti kötelessége a gazdának, hogy a szükséges gazdasági szakismereteket megszerezze, azután, ezek birtokában: *tanuljon meg számítással, üzleti szellemben dolgozni*. Építse ki ceruzával és papírral a kezében gazdasági terveit, ragadja meg a faladás, a fejlődés lehetőségeit, tanulja meg a kereskedőtől az okos, számító gazdálkodást, mert a jövő meg fogja mutatni, hogy csak az ilyen gazda használhat önmagának és nemzetének egyaránt. *Szilágyi László.*

P I A C

Gabona.

A világpiacon kevés a forgalom. Sem Amerika, sem Oroszország nem kezdték meg a szállítást. Egyedül a magyar buza örvend nagyobb keresletnek. Ausztria és Csehország vásárolnak nagyobb tételeket. Romániában egyáltalán nem keresik a gabonát kivételre. Gabonaárak per métermázsa ab feladóállomás: Buza Erdély és Bánátban 770—790, rozs, Erdély 550, Szatmár 480—500, sörárpa 630—650, takarmányárpa 450, 480, zab 410, uj-kukorica, Erdély 400—200, Bánát 380, ó 540—550, káposztarepce 1400—1500 lei. Lóhere kissé lanyhább, mert a rohamos kereslet az árak emelkedését, ez viszont a keresletben némi tartózkodást idézett elő. Arankamentes áru per kg. 55' kisarankás 52, nagyarankás 40—45 minőség szerint, lucerna 45 lei. Hüvelyesek mind lanyhák, de különösen lanyha a bab. Bükkyöny 700, lenmag 1450—1550 lei.

Állatárak.

A szarvasmarhának nincs ára, a sertés ára némiképen emelkedett. Belföldi piacon a szopóborjut keresik nagyobb mértékben. A z s i b ó i vásárra felhajtottak 2500 darab közepes minőségű fehér és tarka ökröt. Elkelt 70 darab jobb minőségű ökröt Ausztriába 22—27 lejért per kg. élősúlyban. Vágómarha 18, 20, bivaly 13—15, per kg. növendékmarha darabja (240—320 kilogrammos) 4000—5500 lei.

Kolozsváron csekély felhajtás mellett semmi érdeklődés. Vágómarháért 18—20 lejt, vágóbivalyért csak 10—12 lejt, szopóborjuért 1200 lejtől felfelé, ami élősúlyban majdnem 35 lejnek felel meg, növendékmarha 21—23 lej per kg.

A *kőhalmi* vásárra felhajtottak 2700 darab elsőrendű minőségű piros és 200 fehér marhát. Forgalom csak belföldre volt. Elkelt 150 darab beállítani való ökör 20—21 lejes árrban.

Borárak.

Borban az üzlet lanyha a pénzhány miatt. Aradhegyalján a mennyiséget a zöld rothadás és a fonyadás megtizedelte, a szőlőhéja vastag, ezért sok lesz a törköly. A minőség jó. Ermihályfalva vidékén uradalmi must litera 16—18 lej, kiscgazdánál 13—15, tavalji bor 14 L.

SZÖVETKEZET.

Van-e szükség a Gazdabankra?

Hogy a gazdaközönség súlyos terhek alatt nyög s hogy nehéz helyzetének javítására az ő érdekeit szolgáló pénzügyre mulhatatlanul szükség van, az mindenki előtt ismeretes. E téren már gyors intézkedés, cselekedat szükséges.

A célkitűzés meg van egyelőre Marostordában: „Egy a kizárólag a gazdák érdekeit szolgáló pénzügyi létesítése.” Azonban egy cél elérésére sok út vezet s a sok közül azt keressük meg, amely legalább valamennyire is biztos reménnyel kecsegtet. Mert ha a sok keserű csalódás után a gazdaközönségünket újabb csalódás éri azzal, hogy egy az ő javát célzó intézmény elkezdése eredménytelenül végződik: ez a lelkeket íásulttá teszi. Másodszor már egy biztosabb sikert ígérő munkának az elkezdése is nehezebb lesz.

Mindig könnyebb összetartva a valót, a meglévőt tovább erősíteni, mint az erők megosztásával újat létesíteni.

A háboru előtt az *Országos Központi Hitelszövetkezet* oly kedvezményes kölcsönökkel látta el tagjait, melyek lehetővé tették a legnehezebb anyagi helyzetben levő gazdának is a megélhetését, valamint az új gazdasági élethez való kezdését is. A legtöbb községben fennállottak a kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek, melyek által lehetővé tette, hogy a gazdák önmaguk körében, saját községükben boldoguljanak. Felmentette a fáradságos és költséges nagy távolságokra való járkálástól, s fel a munkának csak egy napra való elhagyásától is. Legyen az a a kapható kölcsön bármily

olcsó kamatu is, a távolság a kamatot megnöveli.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet szellemében működik az újraalakult *Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége* Kolozsváron. A legnehezebb időben sietett a gazdatársadalom segítségére s erejéhez mérten segítette a kötelekbe tartozó hitelszövetkezetek gazda tagjait.

S ha a segítő jobbot megkaptuk, miért kell attól elfordulnunk, s miért kell újhoz kapnunk? Nem volna-e tanácsosabb a már meglévőt támogatni és erősíteni. Hiszen amennyivel egy újat alakítunk, ugyanannyival egy meglévőt többszörösen felsegítünk.

Miért osszuk meg az erőket akkor, midőn az összetartásra oly nagy szükség van? A gazdaközönség szép számban részvényes a hitelszövetkezeteknél, ezeknek gazdaságos működéséről a gazdák meg vannak győződve. Ők nem új bankot, hanem a meglévőben olcsó pénzt akarnak. S akik még nem tagjai, miért akarjuk azokat külön táborba tömöríteni? Hiszen a hitelszövetkezeteket is a falu gazdaközönsége vezeti a Szövetség szakszerű irányítása mellett, s a kamatokat is önmaguknak fizetik vissza, amit osztalék alakjában megkapnak.

Ha minden községben minden egyes gazda belép csak egy üzletrésszel is a hitelszövetkezetbe, olyan alapot hoz össze, amely a szóbanforgó kérdést eredményessé teszi.

Kacsó Gáspár

a nyárádselyei hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója.

IPARI ROVAT.

A kézműipar sérelmei a gyergyói közgazdasági gyűlésen.

Október 9-én és 10-én zajlott le az *Országos Magyar Párt* nagygyűlése. Az első napon a különböző gazdasági szakosztályok ülészetek *Dr. Gyárfás Elemér* szenátor elnöklété alatt. A sérelmek és jogtalanságok egész özönét lárták fel az egyes előadók és hozzászólók, amiből láthattuk, hogy a kormány és alárendelt szervei mennyire igazságtalan bánásmódban részesülnek különösen a kisebbségi ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági intézményeket.

De állapítsuk meg azt is, hogy amikor minden oldalról a legna-

gyobb veszedelem fenyegeti iparunkat, amikor mindnyájunknak a legnagyobb érdeklődést kellene kifejtelnünk és áldozatot nem kimélve harcolnunk ősi iparunk kulturájának megmentéséért, akkor kisiparosaink legnagyobb része csak egyesek munkája által kivívott sikerek eredményét várja összefont karokkal, de ömaga a közös munkától távol tartja magát.

A magyar iparososztály megszerzése, a kisipari hitel, az új ipar törvény, az iparosság sérelmei és kívánságai mind olyan fontos ügyek, hogy azok előadónak ha elvállalják e feladat teljesítését, még az utolsó percben sem lett volna szabad elállni előadásuktól. Épen ebből kifolyólag az ügyek megvitatása a legszűkebb mederbe szorult, mivel e tárgypontoknál mindössze *Deák Ferenc* kolozsvári asztalos mester, *dr. Veress Endre* és *Csiby János* gyógyszermentiklői timár mester jelentkeztek szólásra. Deák és dr. Veress a kézműipari szakosztálynak új alapra való szervezését indítvánvították a párt kolozsvári központjában.

A kézműipari szakosztálynak legfontosabb hivatása az, hogy mint véleményező testület közvetlen kapcsolatot teremtsen a parlamentti csoporttal kisipari ügyeket érintő ügyekben, úgy hogy e szerv által, illetve előterjesztései és javaslatai alapján a parlamentben dolgozó csoportnak külső támogatást nyújtson.

De e hivatást csak úgy tudjuk megvalósítani, ha e kézműipari szakosztály minden egyes tagja pontosan és lelkiismeretesen teljesíti elvállalt hivatását, mert csak összetartó közös munkával érhetünk el sikert minket kisebbségi kézműiparosokat ért anyai sérelemben.

Reméljük, hogy a kormány részéről jött csatlódásunk minden kisiparosunkat egy közös táborba egyesítenek, mert csak ezen az úton haladva lesz áldás becsületes munkánkban.

Dr. Veress Endre.

Valuta jegyzések.

Kolozsvár, 1926. okt. 18-án.

1 dollár	— — =	185—186	16
1 font sterling	=	908—912	.
1 svájci frank	=	36	.
1 francia frank	=	5'25—5'35	.
1 arany márka	=	44'60—44'75	.
1 lira	— — =	7'70—7'80	.
1 cseh korona	=	5'30—5'55	.
1 dinár	— — =	3'25—3'30	.
1 osztr. shilling	=	26'20—26'35	.
379—382 magyar kor.	=	1	.

MULATTATÓ.

Egyszerű imádság.

Istenem, adj boldog szegénységet,
Ne adj kincset, melynek súlya éget.
Ne káprázzak aranytól, ezüsttől,
Adj kis kunyhót, amely békét füstöl.

Udvaromnak legyen galambdúca,
Legyen messze a lármázó ucca.
Adj ablakot, amely messze nézzen
És láthatárt, melybe átenyészem.

A kocsimon legyen erős féder,
A szívemen pontos barométer.
Hogy ha ufam kezd már behavazni,
Tudjak szépen, csöndben elutazni.

Falu Tamás.

A róka és a kakas

Románból fordította Balogh Ignác.

Nagyon régen történt ez a mese, amikor még az állatok is úgy beszéltek, hogy megértették az emberek is. Volt akkor egy ravasz róka és egy büszke, elbizakodott kakas.

Egyszer kora reggel a mi rókánk éppen a mellett a tyukól mellett haladt el, amelyben a kakas uralkodott.

A kakas az ól ereszen üldögélt és a hajnal hasadását várta.

Midőn a róka megpillantotta őt, egy nagyot nyelt, megnyalta száját és ezt gondolta: — Hej, de felséges lakomát csaphatnék ebből a kakasból! Csak maradna itt az ereszen, hogy megragadhassam! Ha nem vigyá-

zok, megijesztem és éppen az ól legtelejére szökik fel s akkor vége a jó lakomának!

Ekkor lassan sompolyogva megszólalt:

— Isten éltesen tyukok fejedelme! — És meghajolt mélyen a földre.

— Köszönöm — válaszolt a kakas.

— Ó, milyen szép vagy! — folytatta a róka, — de mily nagy kár ilyen szépségre nézve, ha igaz, amit hallottam!

— Mit hallottál?

— Bocsáss meg fölséges fejedelem, de azt hallottam, hogy nem tudsz énekelni!

— Én?

— Ugy hallottam!

— Hazugság!

— Lehetséges!

És a kakas, hogy bebizonyítsa a rókának, milyen szépen tud énekelni, lábraállott, megverdeste szárnyait, hátravetette fejét és behunyta a szemét. De a következő pillanatban, midőn kinyitotta a csőrét, hogy énekelje: „kukuriku“, a róka hozzá ugrott és megragadta.

Azután minden további gondolkodás nélkül futásnak eredt a kakassal az erdő felé.

Az emberek, akik korán elindultak mezeli munkára, észrevették a róka komát és üzőbe vették.

Most amidőn a kakas látta, hogy végórja elkövetkezett, hirtelen egy csöppnyi ész szállt a fejébe.

Amint a róka a hajzában egy fához közeledett, így szólt a kakas:

— Miért kergetnek azok a bolondok? Kiáltsd csak nekik: — Hiába fáradtok, emberek! A kakas az enyém! Ugy vásároltam! És az emberek, amint ezt meghallják, békében hagynak téged!

A róka hiit neki. Ő sem elég ravasz mindig.

És elkezdett ugatni az üldözői felé.

De a kakas csak éppen erre várt. Midőn a róka kitérte száját, kiszabadult és egy pillanat alatt a fa egyik ágára szökött.

Átkozott legyen a száj, amelyik beszél akkor, amikor hallgatnia kellene! — mondá a róka és eltűnt az erdő sűrűjében.

— És átkozott legyen a szem, amely becsukódik akkor, amikor örködnie kellene! — tevő hozzá a kakas.

T. B. J.

Apróságok — Adomák

Amikor senki sem károsodik.

Gyönyörű lova volt a székelynek. Huszezer forintot ígértek érte a kupecnek, de nem akarta adni huszontól alól.

A kényes, szép portékát éri a baj leghamarább. Nehány nappal a sikertelen alkudozás után a székely egy reggel szomorú állapotban találta lovát a jászol előtt. Kiment a pára a drága, szép jószágból, megölte valami váratlan belső nyavalya.

Szaladt a székely a főkupechez és így szólt hozzája:

— Instálóm, meggondoltam a dolgot, odaadom a lovat huszezer forintért. Ugy van a ló ahogy van: huszezer forint az ára!

— Itt a kezem! — csapott föl a kupec s mindjárt ki is fizette a huszezeret.

S már ment is, hogy elvezesse a szép jószágot. A ló azonban égfelé tartotta a lábait, amiből a kupec mindjárt megértette, hogy soha többé nem fog sárba lépni.

— Hiszen ez a ló meg van dögölve! — förmedt az eladóra.

— Mondtam, uram, hogy *ugy adom, ahogy van*, — nevetett gunyosan a székely.

A kupec lehorgasztott fővel indult vissza társaihoz, de utközben egy jó eszméje támadt.

— Meggondoltam a dolgot — mondotta társainak — a lovat nem tartom meg, hanem lutriára bocsátom köztetek. Tizenegy cédulát bocsátok ki egy darabnak kétezer forint az ára, tehát összesen huszon-

kétezer forint. Huszezeret adtam a lóért, de kettőt nyerni akarok.

Kaplak rajta a kupec-társak, megvették a tizenegy cédulát. Ott mindjárt meg is ejtették a huzást. A lovat Blau Kóbi nyerte meg az ötös számmal.

Boldogan szaladt a székely istállójába, hogy elhajtsa a pompás nyereményt. De csakhamar dühösen tért vissza.

— Micsoda csalás? — ordított a főkupecre. — Dögölt lovat sorsoltál ki!...

— Ugy, te tehát nem vagy megelégedve...

— Már, hogy volnék megelégedve? Kétezer forint egy dögölt lóért...

— Nhü, mit lármázol? Itt van a kétezer forintod, visszadom, hogy ne károsodjál... Most aztán szent a béke, mi?

TANÁCSADÓ.

(Azok az olvasóink, akik valamely fontos ügyről ebben a rovatban önjajtanak felvilágosítást kapni, tudakozódó-költség fejében levélükhöz mellékeljék 10 L-t. Levélüket ugyanis bélyeges válasborítékkal eldávva mindig megküldjük egy megfelelő szakértő munkatársunknak, s erre a keitős postaköltségre szükséges a 10 Leu.)

V. I. Brassó. A meztelen csigák elpusztítására legegyszerűbb finom porrá tört frissen égetett meszet elszórni. Amint a csiga mászása közben a meszporral érintkezik, elpusztul, mert a csiga mászása közben folyton nyálaz, ez a nyál megoltja a meszet és megmarja a csiga testét.

G. L. Lyndora (Amerika). A mézborot következők készíthetjük: a mézet vízben feloldjuk, felforraltjuk és a tetején összegyűlt habot lemeregeltjük. Azután hozzáadunk egy kevés komlót és tleg gyümölcslevet és egy kevés fűszert pl koriandumot, kardamonát, szerecsendiót vagy galangát. Az egészet azután újból ismételtlen felforraltjuk és hordóba töltjük, a folyadék lehűlése után élesztőt adunk hozzá. Így hagyjuk a folyadékot erjedni. Ha lejárt az erjedés, áttöltjük másik tiszta hordóba, a melyet szorosan ledugaszolunk. Egynehány hónapl állás után üvegekbe lefejthető a mézbor. P. B.

K. B. Nagykároly. Egészségi kérdésére intézkedtünk, hogy megfelelő teával tehesenek kísérletet. Az ehhez szükséges anyag megy levéllel együtt. P. B.

L. A. Éradony. Közmunkának kézi munkával teljesítése az érvényben levőnek tekintett 1890. évi I. tc. 49. §-a értelmében minden községi lakós általában kötelezettnek tekintetik és pedig a kiknek lakóházuk van évenként két, idegen tulajdon lakók évenként egy napszám erejélg. Háromnál több napszám teljesítésére senkit se lehet kötelezni. A 18. életévüket be nem töltött valamint a 60. életévüket elért lakósok mentesíttetnek a közmunka alól. A községi közmunkatartozás megváltható; (50. §); a váltásáért a községi képviselőtestület (ma községitanács) állapítja meg. A közmunkát természetben nem teljesítővel szemben annak értéke erejélg közigazgatási végrehajtásnak van helye.

Sz. S. Végvár. A nyugdíj igényt az aljáról lemondás minden esetben megszünteti. Ehezképezt nyugdíjt Ön semlgenyelhet.

Paprikát berakni. Szép, egészséges és egyforma zöld paprikát megmosunk, azután jól megszárítjuk. A már száraz paprikát oldalt klssé felvágjuk, magját klszedjük, hogy csipős ne legyen. Azután minden paprikát kívül-belül megsózzunk és éjszakán át egymásba dugva sóban hagyjuk. Reggel leöntjük azt a levelet, amit magából eresztett és üvegekbe rakjuk. Azért kell a paprikát egymásba dugni, mert így sokkal több fér az üvegbe. Azután kevés olvasztott zsirt öntünk a tetejébe és az üveget egyszerűen eltesszük a kamrába. Nem kell a gőzben kifőzni, mégis pompásan eláll és kitünő töltési való paprikát nyerünk vele. Használat előtt vízben ki kell áztatni.

Varrógép tisztítása. Ha a varrógép olajjal és szövetfoszladékkal be van ragadva, ami nagyon nehezé teszi járását, kevés benzinnel kenjük be az egyes részeket, amelyek rendszeren olajozva lesznek. Kls ecsetet vagy tollacskát használunk ehhez. Esetleg — ezek hlányában — a benzint egyszerűen csak

bele is csepegtethetjük. A tiszta, világos petroleum is alkalmas e célra. Aztán néhányszor jól megtapossuk a gépet, ha a benzinn egy pár percig felázta a benne felgyűlt szennyet. Végül jól megtörüljük minden egyes részét, mint azt rendszeren tenni szoktuk.

Ha tanácskérő levélre sokáig nem kap választ, sziveskedjék kérdését — most már 10 L. nélkül — másodsor is megküldeni, hogy egy másik szakértő munkatársunknak is kiadhassuk, miután az első nem adott választ.

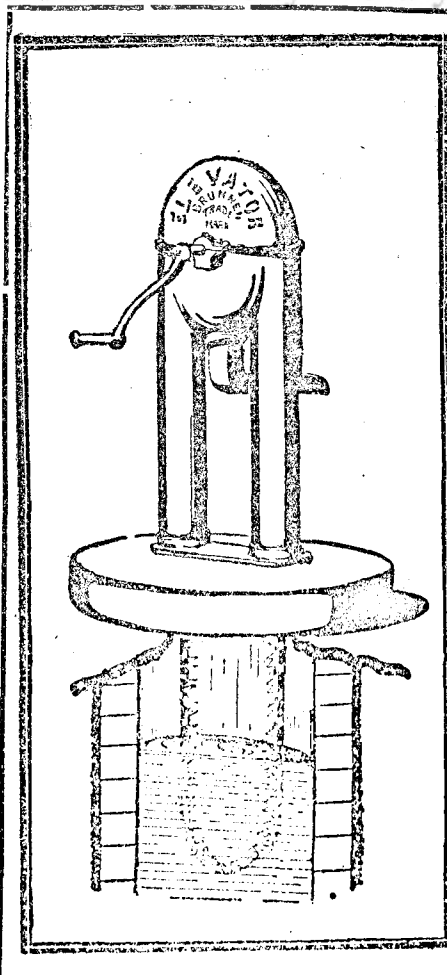
SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

N. I. Ádamos, K. I. Kézdvásárhely, A. J. Gelence, P. M., J. Á., B. F. Sófialva (Beszterce, m), M. I. és I. D. Istenseglt. P. D. és K. F. Nagyvárad, M. J. Krizba, B. A. Petrozsény, Sz. M. Marosdéce, T. L-né és B. Gy. Ermihályfalva, T. G. Halmi, D. G., O. P. és St. J. Petrozsény, K. Á. és L. Gy. Nagyvárad, K. I. és Z. I. Kézdvásárhely, G. L. Kolozs, T. M. és K. M. Varság, Z. F. Ágya B. I. Zilah, B. J. Csekelaka, V. L. és K. A. Arad, B. S. Szilagyballa, R. R. és L. J. Bél, S. S. Magyar-nemegye, V. J. Nagykároly, K. A. Szilagy-laka, K. F. Haraklány, H. S. és öz. K. S.-né Ágya, T. G., K. E. és K. K. Dabolcz, M. N., D. G., L. S. Sz. J., D. Gy., A. F. és Sz. A. Petrozsény, N. I., N. M. és M. A. Krizba, Minerva Biztosító Kolozsvar, B. M. Kiskeresztes, D. J. Árapatak, S. Gy. Krizba, Hitelszövetkezet Dézsánfalva és Denta, Sch. F. és E. Ö. Vulkán, Ifj. K. M. és M. L. Géres, R. G., Ifj. A. I. és A. F.

I-é Maroskeresztur, Ifj. F. J., P. V. és D. Gy. Nagyszentmiklós, J. A. és V. M. Széphely, S. E. és M. B. Halmi.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat,

V. J. Tekerőpatak. 1926. XII. 31-ig fizetendő 160 lel. — B. M. Csikkozmas. 1926. évre könyvelve 100 lel, ez év végéig hátraléka 60 lel. — P. G. Tasnad. A cári rubelt sem Romániában, sem más európai államban nem váltják be. — Ifj. N. J. Kékes. Előfizetése rendben 1926 XII. 31-ig. Fel-emelt díjkülönbözetül 30 lelt kérünk, üdvözet. — S. K. Retteg. 6 pld. után f. év XII. 31-ig 360 lel megküldését kérjük. — Ifj. M. I. Retteg. Nem kapható. — K. L. Déva. Rendben 1926 XII. 1-ig, üdvözet. — M. G. Csikszentgyörgy. F. év XII. 31-ig 60 lel beküldését kérjük. — F. L. Nagyvárad. Könyveink átvizsgálása után megállapítottuk, hogy előfizetése 1926 XII. 1-ig rendben van. Üdvözet. — P. V. Kiskeresztes. Előfizetése rendben f. év XII. 31-ig. Egy évi előfizetés ára 160 lel, köszönet és üdvözet. — B. F. Azuga. 100 lel beérkezett. — B. L. Soborsin. 1926 IV. 1—XII. 31-ig fizetendő 130 lel. — D. J. Árapatak. A mutatóványosmokat ingyen ossza szét olyan ismerősei között, akik még nem előfizetők. — E. Ö. Vulkán. A kért előfizetők 1926 XII. 31-ig még 90—90 lelt fizessenek, naptárt csak úgy kapnak. — D. és M. vasöntőde Barót. Az M. M., G. L. és K. M. előfizetése a befizetett 100 lelvel rendben 1926 XII. 1-ig, még 10—10 leleteket kérünk. — V. F. Nagyvárad. Mutató

Több ezer darab üzemben! Bármilyen kútakna fölé könnyen fölállítható! —

Egészséges! Tiszta! Veszélytelen! Gyermekek is kezelhetők! Minden rész tartós! Sohasem kell javítani! Csupán fém alkatrészekből áll! Gummi, bőr, tömítés és szelep nincs! Semmi rozsdáz! A kutban semmiféle szerelésre nincs szükség! Bármilyen felállítható! Óránkénti teljesítmény 20—30—40 hektoliter.

Kérjen prospektust!

„ELEVATOR“

A mezőgazdák kútja!

Gyártja:

Farkas és Társa r.-t.

Budapest, VI., Lehel-utca-8. sz.

Románia részére egyetlen képviselője:

„FORMICO“

Maximilian Pálmai

Timișoara—Temesvár, József-város, Zrinyi-u. 13.

ványszámok kiküldve, megfelelő közérdekű
cikkeket mindig szívesen közlünk, üdvözlöt.

**A „Magyar Nép“-et olvasni
és terjeszteni magyar
kötelesség!**

Apróhirdetések.

Apróhirdetések tarifája: Minden szó
5, vastagabb betűvel 10 L. Legkisebb
hirdetés 60 L., állást keresők részére 20
szóig 50 L. Előfizetőknek minden szó 4,
vastagabb betűvel 8 L. Az apróhirdetési
díj előre beküldendő.

Keresek egy megbízható nőt url család-
hoz, kis gyermek mellé. Aki nem annyira
fizetésre, mint jó bánásmódra reflektál,
írjon *Dr. Veress Károlyné* címére Zalau-
Zilah.

Olcson eladó tejszarnoki felszerelés
sárfalvai Hitelszövetkezettől Saravale, Jud.
Timiş—Torontál.

Üzemátalakítás miatt teljesen új álla-
potban levő *Fordson tractor*, valamint egy
drb. kétvasu *Oliver eke* kifűnő üzemképes
állapotban eladó. Danl Gergely és Társal
Kolozspata.

Eladó 200 drb. hároméves alma-, körte
oltványok. Megkeresések *Bedő Albert Marti-
nus—Homoródszentmárton* (jud. Odorheiu).

Ki vesz olcson sok könyvet, méheket,
eszközöket, kertésztelepet, írjon rögtön
levelet Nagy Károly Marghita-Margitta
(jud. Bilhor).

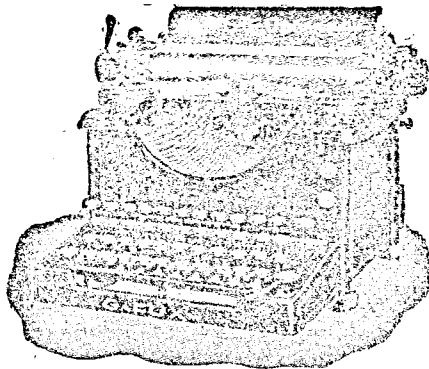
Nyugdíjban nem részesülő volt csend-
őrök. Azon egyének, kik a volt magyar
állam kötelekében mint csendőrök szolgál-
tak, s ellátásban (nyugdíj) nem részesül-
nek, bár arra igényt tartanak, felkéretnek
a nyugdíj iránti érdeklődés végett, hogy
jelenlegi tartózkodási helyüket, szolgálati
idejüknek ettől-meddig való felemelésé-
vel közöljék. Levélhez válaszos bélyeg,
levélpapír, boríték csatolandó. Cím: *Fe-
renczy Árpád, Hodosa—Székelyhódos, p. u.
Damieni, Jud. Mures.*

Cipészek szaklapja megrendelhető
*Babos Károlynál, Cluj—Kolozsvár, Str.
Pata 87. szám.*

Figyelem!

1927. évi gyönyörű könyvnap-
tárunkat és külön falinaptárunkat
teljesen díjtalanul november
folyamán csak azok az előfize-
tőink kapják meg, akik addig elő-
fizetésüket 1926. dec. 31-ig bezá-
rólag egészen rendezték.

IRÓGÉPEK. Smith Premier Nr. 60.
Remington, Underwood és Corona író-
gépek gyári árban kaphatók.

Gyári raktár amerikai és német írógép
és sokszorosító kellékekből. Speciális
javítóműhely az összes rendszerű gé-
pek részére. Használt írógépekből nagy
raktár.

Körmendy Mihály Cluj—Kolozsvár,
Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 25.
Telefon 9—51. — Telefon 9—51.

Hirdesszen lapunkban!

Egy bírkothírdetésre kilencven-
három érdeklődő jelentkezett
hirdetésünkben.

Vásárlásainál saját érdekében
mindig hivatkozzék a lapunk-
ban olvasott hirdetésre!

Marosvásárhelyi Tak.-pénztár R.-T.

Telefon 12. — Deviza-Telefon 72. és 89.

Sürgőnycim:

„Takarékpenztár.“

Fiókok:

Beszterce, Szászrégen.

Alaptőke és tartalékok:

Lei 20,000.000.

A „MAGYAR NÉP“-et

minden vasárnapra meg-

kapom, elfogadtam aján-

dékba a könyvnaptárt és

falinaptárt is, vajjon vi-

szonzásul beküldöttem-e

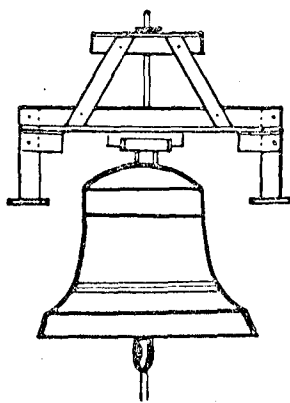
már az előfizetési díjat

és szereztem-e bár egy új

előfizetőt a „MAGYAR

NÉP“ 17,000-es táborába?

HARANGOK

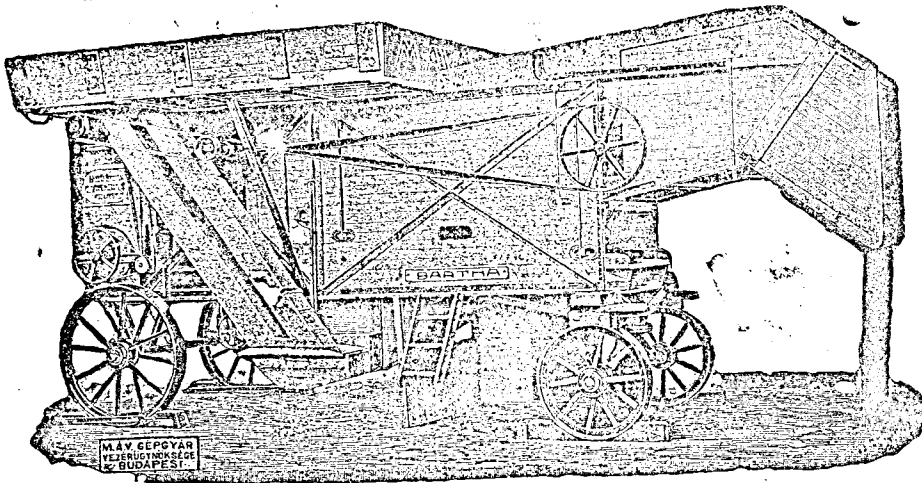
kiválóan erős, garantált szép csen-
gésű és előre megállapított hanggal

KLEIN OSZKAR R.

Cugir (Kudzsir) Jud. Hunedoara
harangöntődjében készülnek.

30 évi jóállás. — A cég veszélyére bérmentesen szállítva.
Számítalan elismerő nyilatkozat. — Kérjen árajánlatot.

Megérkeztek a legújabb típusu Máv. cséplők.

Mielőtt vásárlásra határozná magát, tekintse meg azokat.
Rivánatra Fordson traktórral, petroleum v. nyersolaj lokomobilokkal párosítom.
BARTHA ÁRPÁD géposztálya, S.-szentgyörgy-Sft. Gheorghe.

Minden magyar ember olvassa

az **UJSÁG**-ot

a legfrissebb, legjobban értesült, legolcsóbb napilapot, mely a magyar egyházak és a Magyar Párt céljait leghűbben szolgálja. — Egész évre 900 lei, fél évre 460 lei, negyed évre 240 lei. Egyes szám ára 4 lei.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj—Kolozsvar, Str. Regina Maria (v. Deák Ferenc-ucca) 35. szám.

ELLENZÉK

az erdélyi magyarság legrégebb, legélénkebb, legelterjedtebb napilapja. — Ennélfogva mint hírdetési organum is nélkülözhetetlen.

ELŐFIZETÉS:

egy hónapra 100, negyedévre 270, félévre 520, egész évre 1000 Lei.

ELLENZÉK

szerkesztősége: kiadóhivatala:
Str. I. Bratianu Str. Iuliu Manlu
Király-ucca 22. Szentegyház-u. 1.

CLUJ—KOLOZSVÁR.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitebank Részvénytársaság
Cluj—Kolozsvar, Piata Unrei (volt Mátyás Király-tér) 7. sz.

Alaptőkéje: 25,000,000
Tartalékok: cca 24,200,000

Helyek: Bessen, Gicso-szentmártonban, Gyulafeherváron és Marosvásárhelyen. Affiliált intézetek: Alsófehervármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár R.-T. Nagynyed-Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár R.-T. Torda. Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-T. Székelyudvarhely.

Áruraktárral a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít. — Mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez. — Safe deposit! — Erdélyi devizahely!

Iskolai könyvek,
nyomtatványok, füzetek

Kaphatók a

„MINERVA“

Irodalmi Részv. - Társaságnál
Cluj—Kolozsvar, Str. Reg. Maria
(v. Deák Ferenc-u.) 1.

Állomásokon is kapható
a „MAGYAR NÉP“.

Örömmel hozzuk olvasóink tudomására, hogy a

Magyar Nép, Pásztortűz és

az Erdélyi Irodalmi Szemle

Kolozsvar	Nagyvárad	
Brassó	Szatmár	Arad
Nagyháraly	Nagyszombat	
Piski		

állomásokon is megvásárolhatók az állomási hírlapárusitonál.

Ismerőseink, barátaink, ha utaznak, kényék és vásárolják lapjainkat!

„Transsylvania“ Bank r.-t.
azelőtt

Gyulafehervári Takarékpénztár r.

Alapították: 1872. évben.

Fiókiintézetek:
Kézdivásárhely
Csikszenterada
Ditró
Torda

Elfogad betéteket, leszámított váltókat és bárhova teljesít átutalásokat és meghitelezéseket

Vezérképviselője:

A Gazdák Általános Biztosító r.-t.-nak

Affiliált intézete:

Parajdi Hőgazdasági Bank, Parajd.

A LEGIZLÉSESEBB MINDENKOR
NYOMTATVÁNYOK

A „MINERVA“

KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETBEN KÉSZÜLNEK.

CLUJ—KOLOZSVÁR, STRADA BARON L. POP (BRASSAI-U.) 3.

A szerkesztésért felelős: GYALLAY DOMOKOS

A kiadásért felelős: PETRES KÁLMÁN
Kiadóhivatali igazgató